

יום ה' של סוכות – טוב לבו של אהרן הכהן

אושפיזין של אהרן הכהן

האדם שהוא הקדוש ביותר בעם ישראל הוא הכהן הגדול. הוא מעולם אינו יוצא מן המקדש (ויקרא כא, יב), כי שם ביתו. גם הכניסה לקודש הקדשים, מקום הארון עם לוחות הברית, לא הותר לשום בן אדם אחר פרט לו. לא רק זה אלא אין רשות למלאכים להכנס שם בעת שהקטיר שם קטורת (ספרא על ויקרא טז, יז). מבחינה מסוימת היה אהרן גדול יותר מפילו ממשה רבינו (אבות דר' נתן, פרק לז פסקא יב). במה זכה לכל הכבוד הזה?

אלא הוא היה בעל לב טהור, נשמה הרואה רק טוב אצל השני ואינו מתקנא בו, אינו מתנגד אליו, שמח במצבו הטוב ויפה של חברו. כאשר במעמד הסנה ציוה הקב"ה למשה רבינו לרדת למצרים ולגאול את ישראל משעבודם הקשה, מסופר כי משה רבינו סירב כמה ימים. הוא טען שהוא עצמו בן 80 ואחיו בן 83 וראוי שהמבוגר יותר יקבל את המנהיגות. ולא רק זה, אלא אחיו שימש כמנהיג היהודים במצרים כל השנים, וכיצד יבוא "זר" שלא היה במצרים שנים רבות "לתפוש" את מקומו? ענה לו ה' שלא יחשוש. "הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי פי דבר ידבר הוא, וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו" (שמות ד, יד) ופירש שם רש"י בשם חז"ל שמפני שלא התקנא אהרן במשה, ולק רק שמח שמחה חיצונית בארשת פניו ודיבורו, אלא גם בלבו שמח שמחה שלימה, לכן זכה שנהיה כהן גדול וחושן המשפט נתון על לבו.

הדריכו אותנו חז"ל (מסכת אבות א, יב): הוֹי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה: אמרו כאן דוקא אהרן, ולא שום צדיק אחר! מדוע?

אלא אהרן מעולם לא אמר לא לאיש ולא לאשה 'חטאת'. אבל משה רבינו הוכיחם (ספרא, שמיני, א). ולכן במות אהרן בכו עליו "כל בית ישראל" (גם הנשים) מה שאין כן אצל משה בכו רק "כל בני ישראל", כלומר לא כולם. אהרן טרח רבות להביא שלום בין איש ואשה המריבים זה את זה. העידו חז"ל כי במותו יצאו אחרי ארונו כמה אלפי ילדים שנקראו בשם "אהרן". כי אחרי מאמצים שלו להביא שלום, הזדווגו שוב האיש והאישה, וילדו בנים ובנות, ולשם זכרון הטובה שקיבלו ממנו קראו לילד הנולד "אהרן" (אבות דר' נתן יב, ג. וראה במסכת כלה רבתי, פרק ג, מספר מופלג של ילדים!).

לא רק בין זוגות המתקוטטים, אלא היה טורח רבות להביא שלום בן כל איש ורעהו (מסכת כלה רבתי, פרק ג):

"ואין לך שפל רוח יותר מרודף שלום. [=הערת המעתיק: כי צריכים סבלנות רבה לשמוע כל טענותיהם, וצריכים עוד יותר סבלנות להסביר לכל אחד מהם שוב ושוב מדוע אין טעם לריב על סיבות אלון]. וקשוב בדעתך איך הוא רודף שלום אם אינו שפל רוח. הא כיצד? אם אדם מקללהו, אומר לו 'שלום עליך'. [און אדם מריב עמו, ושותק [=אינו מגיב. זהו שפל רוח].

ועוד אם רבו שנים, הוא [=אהרן] משפיל רוחו והולך אצלם ומרצהו על זה, וכן לזה. שכך היתה אומנותו של אהרן הצדיק היה שומע על שנים שהן מריבים הלך אצל האחד ואומר לו: 'פלוני, שלום עליך רבי'. והוא אומר לו 'שלום עליך רבי ומורי. מה מבקש מורי כאן?'. והוא אומר לו 'פלוני חברך שגרני [=שלח אותי] אצלך לפייסך, מפני שאמר 'אני סרחת על חברי'. מיד אותו איש מהרהר בדעתו: 'וכי כזה הצדיק בא אלי לפייסני? והיה אומר לו: 'רבי, [אני] שסרחת עליו'. והלך [=אהרן כמו כן] אצל האחר, ואמר לו כן. פגעו שניהם בדרך. זה אומר לזה 'ימחול לי מה שאני סרחת'. וזה אומר לזה [כמו] כן.

שמע [אהרן] על בעל ואשתו שעשו מריבה. הולך אצל הבעל ואומר לו: בשביל ששמעתי ('שנתרצית') [לשון "סגי נהור", וצ"ל נְסַתְבְּקַת] עם אשתך. אם אתה מגרשה ספק תמצא כמותה, ספק לא תמצא. ועוד אם אתה מוצא, (ממתנת) [במריבה] עמה, תחלת דבר היא אומרת לך 'כך עשית לאותה ראשונה'... [ובגירסת אבות דר' נתן דלהלן, הגירסא "היה יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו"]

אהרן הכהן היה מקרב את כולם, בידידות אמת ובאהבת אחים, ובכך החזיר בתשובה הרבה רשעים.
(כלשון אבות דרבי נתן פרק י"ב פסקא ג):

"ורבים השיב מעון" (מלאכי ב, ו) כשהיה אהרן מהלך בדרך פגע בו באדם רשע, ונתן לו [=אהרן] 'שלום'. למחר בקש אותו האיש לעבור עבירה, אמר [=לעצמו] 'אוי לי, היאך אשא עיני אחר כך ואראה את אהרן? בושתי הימנו שנתן לי שלום'. נמצא אותו האיש מונע עצמו מן העבירה".

לכן אם רוצים אנו לקבל הארה מזיו אושפיזין של אהרן, עלינו להשתדל להיות מתלמידיו. [א] להביא שלום כמה שיש באפשרותנו, בין איש לרעהו ובין איש ואשתו. [ב] ועוד צריכים לאהוב את כל הבריות, אפילו אותם המרוחקים מהתורה שעליהם נאמר בהמשך המשנה של אבות "ומקרבם לתורה", כלומר אלו שצריכים הם לקירוב. [ג] להיות בעלי לב טהור, לא להתקנאות בהצלחתם של אחרים, אפילו אם נראים בעינינו כפחות חשובים מאותנו, וכבלתי ראויים אל הטובה ההיא. אם ה' קבע כך, עלינו לקבל באהבה את מעשי החלוקה של הקב"ה.